

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS-BEHANDLER	MØTE-DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	RA	04.04.22	14/22

Behandling av saken:

Saksnr.: 14/22
Utvalg:

Møtedato:
04.04.22

Vurdering av bestilling av eierskapskontroll

Saksdokumenter:

- Plan for eierskapskontroll, se [Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll med risiko og vesentlighetsvurdering](#)
(Hentet fra kontrollutvalg Fjell sin nettside konfjell.no/Tynset)
- Eierskapsmelding for Tynset kommune av 2020, se eget vedlegg

Saksbakgrunn:

I denne saken skal det vurderes å igangsette en eierskapskontroll ut fra plan for eierskapskontroll. Det skal i henhold til kommunelovens kapittel 23 jfr. § 23-4, gjennomføres eierskapskontroll, og kontrollutvalget er har utarbeidet en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Kontrollutvalget har i sitt budsjett for 2022 tatt høyde for at det kan gjennomføres en forvaltningsrevisjon og en eierskapskontroll.

Plan for eierskapskontroll for 2020 – 2024 ble vedtatt av kommunestyret i sak 88/20, 27.10.2020, med følgende prosjekter i prioritert rekkefølge for planperioden:

1. IKT Fjellregionen IKS
2. Nordvind DC Sites AS
3. Aktuelle fellestema innen eierskapskontroll
4. Meskano AS

Kontrollutvalget har fullmakt til å foreta endringer i planen.

Det har vært orienteringer til kontrollutvalget om alle aktuelle selskap i løpet av 2020 og 2021.

Kontrollutvalget hadde en bred orientering om Meskano AS i sak 04/2020 på bakgrunn av et større underskudd i driften. I saken oppsummerte kontrollutvalget med følgende under behandlingen av saken:

«Utvalget mener det ble gitt en tydelig og god orientering sammen med dokumentgrunnlaget som er med. Man har fått belyst kompleksiteten av bedriftens rammebetingelser. Det har vært en tett oppfølging i etterkant av at hendelsen ble kjent, hvor bl.a. kommunestyret i Tynset har bedt om rapport hver 2. måned på økonomi og omstilling. Å sitte i et styre i et offentlig eierskap er krevende fordi man blir eksponert om det gjøres feil. Det sittende styret har tilegnet seg mye kompetanse gjennom det som har skjedd. Det viktige er å lære. Oppfølgingen av eierskapskontrollen som ble gjort, er viktig for å forhindre feil. Her pekes det bl.a. på opplæring av styremedlemmer som et viktig tiltak.

Kontrollutvalgets vedtak: Utvalget tar saken til orientering.»

MØTEBOK

Kontrollutvalget hadde i sak 04/2021 en orientering om IKT Fjellregionen IKS, og vedtaket lød som følger:

«Orienteringen viser at selskapet fortsatt er i en prosess med å få på plass strategi og avklaring av ansvarsforhold rundt IKT – sikkerhet og utvikling, og kontrollutvalget avventer en revisjon inntil videre.»

I sak 30/2021 hadde utvalget en orientering om Nordavind DC Sites AS. Utvalget tok informasjonen til orientering. I behandlingen kom det frem at Selskapet Celtic Norse er solgt, og at Nordavind DC Sites fra og med 2020 går med overskudd.

Saksvurdering:

Nedenfor følger sekretariatets vurdering av de enkelte prosjektene i plan for eierskapskontroll, i nummerert rekkefølge.

1. IKT Fjellregionen IKS

I plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll med risiko og vesentlighetsvurdering, går det frem at bakgrunnen for valget av IKT Fjellregionen IKS henger sammen med en gjennomføring av en forvaltningsrevisjon. Det ble i planen bestemt at en ønsket å se en eierskapskontroll og en forvaltningsrevisjon i sammenheng. Det henvises til side 10 i planen under pkt. 7 for mer informasjon.

I orienteringen i sak 04/2021 en orientering om IKT Fjellregionen IKS, gikk det som tidligere nevnt frem at en ønsker å avvente en revisjon siden de var i en strategi- og endringsprosess.

En forvaltningsrevisjon i et IKS bør koordineres med de andre eierne, og det er nå under planlegging å få etablert en arena hvor felles prosjekter kan diskuteres. Det kan ta noe tid å få en avklaring om samordning av en forvaltningsrevisjon av IKT Fjellregionen IKS siden ingen andre av samarbeidskommunen har prioritert det i sine inneværende planer. Dette gjør at prosjekt nummer 1 bør skyves ut i tid siden en eierskapskontroll er knyttet opp mot en mulig forvaltningsrevisjon.

2. Nordavind DC Sites

I plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll med risiko og vesentlighetsvurdering finner vi følgende bakgrunn for valg av selskapet på side 35:

«Selskapets skal arbeide for etablering av datasentre i Hedmark og Oppland, og tilbyr lokalisering av slike sentre i eierkommunene. Selskapet eies av Eidsiva vekst AS, Elverum energi AS og Nord-Østerdal kraftlag SA sammen med en rekke kommuner i Innlandet. Selskapet er videre deleier med en 33,33% eierandel i selskapet Celtic Norse AS som har som formål å bygge en undersjøisk fiberkabel fra Irland til Norge, og drifte denne. Selskapet gikk med underskudd i 2016, 2018 og 2019 i størrelsesorden 80` til 100`, og det tæres på selskapets egenkapital. Gjelden er ikke omfattende, men er svakt stigende. Selskapet skal ikke være profittbasert. Tynset kommune har en begrenset eierandel slik at innskutt egenkapital og andel av underskuddene er begrenset. Styret har 4 medlemmer hvorav Tynset kommune er representert med ett medlem. Det heter i kommunens eierskapsmelding at etablering av datalagringscentre krever kontinuerlig og langsiktig arbeid av personer med spesiell kompetanse innen området. Vi anser at dette er et selskap hvor det kreves tett oppfølging på eiersiden med hensyn til rapportering av oppnådde resultater. Dette er ikke omtalt i eierskapsmeldingen. Risikoen vurderes å være høy, mens vesentligheten vurderes å være middels»

MØTEBOK

I orienteringen av selskapet i sak av sak 30/21 går det som tidligere nevnt frem at eierandelen i Celtic Norse er solgt, og selskapet går med overskudd.

Etablering av datasentere har høy risiko, både økonomisk og opp mot kommunens samfunnsansvar. Høsten 2021 ble det i media satt fokus på etableringen og driften av et datasenter for utvinning av bitcoin som var drevet av et russisk selskap i Alvdal. I etterkant av medieoppslagene har kommunen avsluttet avtalen med det russiske selskapet på bakgrunn av bl.a. høyt strømforbruk og hensynet til klima og miljø. Denne saken kan være et eksempel for å synliggjøre viktigheten av kravene som stilles til selskap hvor kommunen har eierinteresser, og at det er gode rutiner hos eier for å vurdere risikofylte etableringer.

I en mulig eierskapskontroll kan det være naturlig å vurdere tema fra kapittel 2.3 i eierskapsmeldingen som omtaler hvilke krav som stilles til selskaper hvor kommunen har eierskap.

3. Generell eierskapskontroll

I plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll med risiko og vesentlighetsvurdering finner vi følgende bakgrunn for valg av aktuelle tema for generell eierskapskontroll på side 37, under pkt. 8:

Eierskapskontroll må ikke nødvendigvis gjennomføres i enkeltselskap for de selskapene kommunen eier. Det kan være aktuelt å gjennomføre kontroller på tvers av kommunens selskaper, på tema som har spesiell betydning for kommunen og som har sitt grunnlag i kommunens eierstrategi, Eiermelding eller andre føringer. Det kan også være aktuelt å inkludere denne typen tema i eierskapskontroller rettet mot enkeltselskap, i tillegg til de mer generelle anbefalingene for god Eierstyring. Det vil i tillegg til en vurdering av hvordan kommunens Eierrepresentant følger opp disse temaene, også være hensiktsmessig å kartlegge hvordan praksis på områdene er i selskapene. Tynset kommune viser i sist vedtatte eierskapsmelding at kommunens eierskapspolitikk bør legge til grunn de samme hensyn som gjelder for kommunal forvaltning for øvrig, og at åpenhet, forutsigbarhet og effektivitet er viktige kriterier. Det er i Eiermeldingen også lagt vekt på kommunikasjon mellom kommunene og selskapene. I ny Eiermelding som behandles i kommunen høsten 2020 stilles det videre krav om at selskapene skal være sitt samfunnsansvar bevisst. Vi anser det derfor som hensiktsmessig å vurdere å inkludere følgende tema i de eierskapskontrollene som gjennomføres: - Praktisering av offentlighet, jfr. offentleglova - Etterlevelse av lov om offentlige anskaffelser - Hvordan kommunens krav til å utvise samfunnsansvar følges opp - Ethiske retningslinjer og etikkarbeid - Regler for intern varsling - Rapportering og informasjon til eierne. Det kan, som sagt, også gjennomføres gjennomgående kontroller for disse temaene for alle selskaper der dette er mulig. Risikoen vurderes å være middels, mens vi mener at disse temaene er vesentlige i forhold til Tynset kommunens Eierforvaltning»

En eierskapskontroll for Eierstyring med tema fra kapittel 2.3 i eierskapsmeldingen kan for eksempel se på hvordan eiers krav til samfunnsansvar ivaretas og rapporteres på generalforsamlinger. Andre tema som kan vurderes er:

- Er saker til behandling i selskapsorganer (generalforsamling og representantskap) informert kommunen i forkant med angitt frister?
- Krav til selskapets økonomi (egenkapital, lønns- og incentivordninger mv.)
- Er de folkevalgte (og ansatte) innmeldt i styrevervregisteret/kommuneregisteret?
- Holdes det Eiermøter ut over generalforsamling/representantskap, og drøftes tema der som er relevante for selskapet og eierne?
- For selskaper med finansielle mål, oppfyller disse kravene til utbytte?

MØTEBOK

Gjennom å bruke en slik inngang får Tynset vurdert et tema eller noen ønskede problemstillinger i flere selskap, fremfor å gå dypere inn i utøvelsen av eierstyringen i et selskap.

4. Meskano AS

Kontrollutvalget i Tynset hadde en orientering om Meskano AS i sak 04/2020 på bakgrunn av et større underskudd i driften. I saken oppsummerte kontrollutvalget med følgende under behandlingen av saken:

«Utvalget mener det ble gitt en tydelig og god orientering sammen med dokumentgrunnlaget som er med. Man har fått belyst kompleksiteten av bedriftens rammebetingelser. Det har vært en tett oppfølging i etterkant av at hendelsen ble kjent, hvor bl.a. kommunestyret i Tynset har bedt om rapport hver 2. måned på økonomi og omstilling. Å sitte i et styre i et offentlig eierskap er krevende fordi man blir eksponert om det gjøres feil. Det sittende styret har tilegnet seg mye kompetanse gjennom det som har skjedd. Det viktige er å lære. Oppfølgingen av eierskapskontrollen som ble gjort, er viktig for å forhindre feil. Her pekes det bl.a. på opplæring av styremedlemmer som et viktig tiltak.

Kontrollutvalgets vedtak: Utvalget tar saken til orientering.»

For mer informasjon om saken henvises det til sak04/2020.

I plan for eierskapskontroll ble selskapet satt til middels risiko og høy vesentlighet. Utviklingen i selskapet gjør at risikoen knyttet til selskapet ble vurdert til middels. Selskapet leverer tjenester som har stor betydning for kommunen/kommunens innbyggere, og driften har høy økonomisk verdi. Det siste ble derfor satt til at eierskapet av selskapet har høy vesentlighet. Mer om dette finnes på side 33 i plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll med risiko og vesentlighetsvurdering

Sekretariatet er av den oppfatning at kontrollutvalget ønsket å prioritere ned en eierskapskontroll av Meskano AS på bakgrunn av at det har vært en større opprydning etter et underskudd i bedriften og at det rapporteres jevnlig til kommunestyret om økonomi og omstilling.

Konklusjon:

Det er satt av ressurser til en eierskapskontroll for budsjettet i 2022, og sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget finner frem til hvilket prosjekt som kan være aktuelt. Plan for eierskapskontroll er vedtatte prioriteringer hvor kontrollutvalget er gitt myndighet til å vurdere rekkefølgen. På den bakgrunn kan kontrollutvalget igangsette den eierskapskontrollen i vedtatt plan som de mener er av størst aktualitet og interesse. Slik sekretariatet ser det, er det prosjekt nummer 2 og 3 som peker seg ut som mest aktuelle.

Kontrollutvalget bes om å vurdere om de ønsker å ta «et dypdykk» inn i et selskap eller om de ønsker å vurdere et tema innenfor flere selskaper. Begge fremgangsmåter er hensiktsmessige, og kan gi kommunestyret en god evaluering.

Kontaktperson for forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller i BDO, Øyvind Sunde, vil delta under behandlingen for å rådggi utvalget og svare på spørsmål om mulige innretninger og fremgangsmåter.

Sekretariatet fremmer ingen forslag til vedtak siden det legges opp til at kontrollutvalget tar et valg for hvordan de vil arbeide videre med en mulig bestilling av en eierskapskontroll

MØTEBOK

Sekretariatets forslag til vedtak:

Behandling:

Kontrollutvalgets vedtak: